

10. Kravchuk, M. (2003). *Konceptualna evolusiya teorii globalizacii*. [Conceptual evolution of globalization theories]. *Politichnyi menedzhment*. № 2. 122-136. [in Ukrainian].
11. Wallerstein Immanuel. (1995). *After Liberalism*. New York: New Press. 288. [in English].
12. Bartelson J. (2000). Three Concepts of Globalization. *International Sociology*. № 2. 193. [in English].
13. Rodrik D., Subramanian A. (2009). Why Did Financial Globalization Disappoint? IMF Staff Papers. 56 (1) (March). 112–138. [in English].
14. Khaustova, M. G. (2018). Rozvitok prava v umovah globalizaciy nih procesiv: osnovny napryamki ta tendencii. [Development of law in the conditions of globalization processes: main directions and trends]. *Yuridichnyi naukoviy elektroni y zhurnal*. № 5. 14-18. [in Ukrainian].
15. Polyakov, A. (2013). Verhovenstvo prava, globalizaciya ta problem modernizacii filosofii i teorii prava. [Supremacy of law, globalization and problems of modernization of the philosophy and theory of law]. *Filosofiya prava I zagalna teoriya prava*. № 2. 194-206. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 14.05.2023

УДК 34(3/9)

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-17-21

Захарчин Наталія Геннадіївна,

кандидат історичних наук,

доцент, доцент кафедри історії України,

економічної теорії та права

Національного лісотехнічного університету України

e-mail: zakharchyn@nltu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-3000-2595>

ПРАВОВІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ У ДРУГІЙ РЕЧІ ПОСПОЛИТІЙ

У статті здійснюється аналіз основних нормативних актів, присвячених створенню інституту державної служби міжвоєнної Польщі. Це виданий у 1918 р. Рескрипт Регентської ради із Тимчасовими службовими приписами для державних службовців та Закон 1922 р. «Про державну цивільну службу». Рескрипт був тимчасовим кроком у організації адміністрації міжвоєнної Польщі. Він містив норми щодо прийняття кандидатів на державну службу та припинення ними службових обов'язків. У документі окреслювались права, обов'язки та відповідальність державних службовців. Державний службовець визначався як особа, яка призначається Главою держави або іншою владною інституцією для постійного служіння державі у державних установах. Документ мав тимчасовий характер, містив ряд недоліків та був прийнятий як вимушений, перехідний крок до усталеного правового механізму формування інституту державної служби в Другій Речі Посполитій.

У науковій розвідці зазначається, що основним документом, який майже на півстоліття (до 1974 р.) конститував головні напрями розвитку державної служби в Польщі був Закон «Про державну цивільну службу» від 1922 р. Прийняттю нормативного акту передувала широка дискусія в урядових колах та Сеймі Речі Посполитої. Він базувався, переважно, на традиціях австро-німецької правничо-державницької школи. У новому Законі відносини у сфері державної служби визначались як публічно-правові, і такі, що можуть бути призупинені, змінені чи розірвані тільки із застосуванням публічного права. Державні службовці поділялись на категорії, із рівноправним юридичним статусом. Визначальним чинником при отримання посади ставав освітній рівень претендента. Показано, у чому, згідно Закону, полягали обов'язки та відповідальність державних службовців. У статті висвітлені та проаналізовані визначальні правові складові Закону «Про державну цивільну службу». Відзначається, що внаслідок прийняття Закону, у міжвоєнній Польщі була побудована доволі ефективна модель державного управління.

Ключові слова: державна служба, державне право Другої Речі Посполитої, управлінський апарат РП у 1918 – 1972 рр.

Zakharchyn N. LEGISLATIVE BASIS OF CIVIL SERVICE ESTABLISHMENT IN THE SECOND POLISH REPUBLIC

The article analyzes the main regulatory acts dedicated to the establishment of civil service institutions in interwar Poland. These are the Rescript of Regent Council with Temporary service orders for civil servants, published in 1918; and the Law "On state civil service" of 1922. The Rescript was a temporary step to organize administration in interwar Poland. It contained regulations regarding hiring candidates for civil service and dismissing them from their positions. The document outlined the rights, obligations, and responsibilities of civil servants. The definition of a civil servant was the one appointed by the Head of State or another ruling institution for permanent civil service in state institutions. The document was of temporary nature, contained a set of shortcomings, and was adopted as a forced transitional step towards a stable legal mechanism of establishment of the civil service institutions in the Second Polish Republic.

Scientific intelligence states that the main document, which had been constituting primary directions of civil service in Poland for almost half a century, was the Law "On State Civil Service" of 1922. The adoption of this legislative act was preceded

by broad discussion in governmental circles and the Sejm of the Second Polish Republic. It was mostly based on the traditions of Austrian-German legal-statehood school. In the new Law, relations in the civil service sector were defined as public-legal and could have been terminated, changed, or broken only with the use of public law. Civil servants were distributed into categories with equal legal status. The defining factor of assigning the position was the candidate's educational level. The article displays what the obligations and responsibilities of civil servants were in accordance with the Law. It highlights and analyzes the defining legal components of the Law "On State Civil Service". The author stresses that, as a result of adopting the Law, a relatively effective model of state administration was established in interwar Poland.

Key words: civil service, state law of the Second Polish Republic, state apparatus of the Polish Republic in 1918-1972.

Постановка проблеми. Сьогодні Українська держава перебуває у стані війни. Фактично, усі процеси реформування та модернізації структур влади призупинені на час дії воєнного стану. Однак, після її закінчення, у процесі відбудови Україна потребуватиме оновлень та змін у галузі державного управління, у тому числі у законодавчій сфері. Історичний досвід побудови інституту державної служби як в Україні, так і у політико-правовому полі Польської держави може допомогти та стати у нагоді у процесі модернізації ключових структур публічної служби.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогодні тема розкривалась, в основному, у роботах польських дослідників. Так, системним трансформаціям польської державної служби від 1918 р. до 2000-х рр. присвячена монографія, яка лягла в основу докторської дисертації польського науковця Б. Пшивори. Зміни у службових відносинах державних службовців у Другій Речі Посполитій розглядав М.Кржимковський. Аналіз передумов створення законодавчої бази функціонування державної служби в міжвоєнній Польщі розкривала А. Лукашук. Серед польських науковців проблематикою також цікавилися А. Дзевановський, О. Макарух та Б. Кусь. В українській політико-правовій думці питання законодавчих основ функціонування державної служби в Другій Речі Посполитій спеціально не розглядалось.

Мета статті – висвітлення та аналіз основних законодавчих актів Другої Речі Посполитої, покладених в основу побудови інституту державної служби міжвоєнної Польщі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 1918 р. відновлена Польська державність постала перед рядом викликів. Одним з них став процес перетворення, чи радше, трансформації та уніфікації моделі державного управління. Трансформації, оскільки міжвоєнна Польща потребувала цілком нової державної системи, побудованої на нових, суверенних основах. Уніфікації – адже тривалий час польські землі входили до складу різних держав (Австро-Угорської, Російської та Німецької імперій), маючи окремішні, пов'язані із тією чи іншою державою-метрополією структури державної влади та органів управління. Отже, із проголошенням незалежності, «Друга Польська Республіка прийняла австрійську модель адміністративного процесу і судочинства, пруську модель місцевого самоврядування та російську систему фінансових інституцій» [1], що вимагало якнайшвидшого зведення до єдиної системи, створення професійної адміністрації, яка б об'єднала державу.

Першим правовим кроком щодо змін у моделі державного управління Другої Речі Посполитої став Рескрипт Регентської ради від 11 червня 1918 р., в якому визначалось, що наразі – аж до видання загального службового Закону для державних службовців – мають використовуватися «Тимчасові службові приписи для державних службовців і платіжна таблиця державних службовців» [2]. У приписах державний службовець визначався особою, «призначеною Главою держави або органом, визначеним законом, для постійного служіння Батьківщині в межах діяльності державних установ» (ст. 2) [2]. Документ містив статті, що регулювали прийняття на службу та припинення службових обов'язків, у ньому фіксувались права, обов'язки та відповідальність державних службовців.

На думку польських дослідників, найбільш суттєвим для цього нормативно-правового акту стало те, що з його прийняттям «відносини між посадовою особою та державою стали публічно-правовими» [3, р. 197]. Окрім того, він посприяв «стабілізації роботи державних службовців, надаючи їм гарантію працевлаштування в обмін на збереження вірності та слухняності Главі держави та Конституції» [4, р. 52]. Рескрипт фактично закріплював відому сьогодні *систему гільдій* – особливу систему рекрутування еліт, коли до уваги беруться формальні вимоги до претендентів на посаду і головним критерієм вбачається відданість системі та її вищим щаблям. Це засвідчує ст. 7 Рескрипту, де вказувалося, що заяви претендентів вивчає керівник управління з вакантною посадою, і саме він рекомендує вищим органам приймати чи ні пошукувача на роботу. Утім, у самому документі визначається перелік супроводжуючих документів, але він не містить строго визначених вимог до кандидата на посаду.

Рескрипт достатньо умовно визначав критерії, за якими мав оцінюватись кандидат у державні службовці. І якщо віковий ценз у 18 років можна віднести до об'єктивних ознак, то такі характеристики, як *належні здібності, громадянська бездоганність та моральність характеру* претендента на посаду оцінити, на нашу думку, доволі складно. Окрім того, до недоліків, з точки зору сучасної гендерної доктрини, відносимо статтю 6, яка не допускала вступ на державну службу заміжніх жінок, якщо їй це забороняє чоловік [2]. Тим самим жінок, які мали нещастя вийти заміж за домашнього тирана, порівняно до інших осіб, які обмежувалися в допуску до державної служби, – неповнолітніх (лише з дозволу батьків/опікунів), осіб, яких уже було притягнуто до дисциплінарної відповідальності, та осіб, які мають родинні зв'язки із іншими посадовими особами (у деяких випадках) (ст. 6) [2].

З іншої сторони, у документ законодавець включив положення про професійне та неупереджене

виконання державних завдань. Так, зокрема, у ст. 3 вказується, що посадовці не можуть вступати у відносини чи перебувати в умовах, які потенційно можуть заважати чи перешкоджати діяльності державних органів влади [2]. А у 23 ст. відзначалось, що посадова особа повинна повідомляти державну владу про свою діяльність у позаурочний час, яка приносить додатковий заробіток, і, водночас, утримуватися від діяльності, яка є несумісною з обов'язками, характером або безкорисливістю посадової особи [2]. Як відзначає Б. Пшивора, «запроваджені обмеження були своєрідною демаркаційною лінією, яку не міг перетнути жоден державний чиновник» [4, р. 52].

Щодо кадрових особливостей польської державної служби, то окремо вкажемо, що до поч. 30-х рр. ХХ ст. апарат управління у Другій Речі Посполитій традиційно спирався на функціонерів та адміністраторів – вихідців з Галичини. Галичина була «кадровою базою» для усієї міжвоєнної Польщі, особливо на початку розбудови головних державних інституцій. Як зазначає Я. Межва, «домінування чиновників галицького походження також було пов'язане з прийняттям принципів галицької управлінської прагматики як основи всього управління» [5, р. 61]. З іншого боку, виявилися глибокі недоліки в організації адміністративного апарату – відсутність чітких правил щодо організації органів влади, укомплектування їх структурних підрозділів, системи кваліфікацій чиновників тощо. Це, у свою чергу, призводило до низької ефективності роботи апарату гілки органів виконавчої влади.

Відтак Рескрипт став тимчасовим кроком у організації адміністрації міжвоєнної Польщі. Уряд працював над іншим, всеохоплюючим документом, який мав покласти край «хаосу у державному управлінні» [6]. Цим другим актом, визначальним для розвитку інституції публічної державної служби в Другій Речі Посполитій аж до червня 1974 р. (коли у Польщі було прийнято Кодекс праці), став затверджений Сеймом 17 лютого 1922 р. Закон «Про державну цивільну службу».

Вважається, що до прийняття зазначеного акту, у польській правничо-теоретичній площині розвивались дві парадигми щодо майбутнього законодавчого процесу. Перша, яка базувалась на прийнятті у законодавчому процесі творення базисного закону про держслужбу польської законодавчої традиції. І друга – використання багатолітньої світової практики, зокрема, австро-німецької, у процесі роботи над статтями нового закону. Зрештою, в основу творення нового Закону про державну службу покладено традиції австро-німецької законодавчої думки [4, р. 54].

У новому законі відносини у сфері публічної служби визначались як публічно-правні та такі, що можуть бути призупинені, змінені чи розірвані тільки із застосуванням публічного права, зокрема і Закону «Про державну цивільну службу» (ст. 1) [7]. Функціонери державної публічної служби початково поділялись на дві категорії (у подальшому це було змінено) – власне службовців (*urzednik*) та нижчих державних чиновників (*niższych funkcjonariuszów państwowych*) (ст. 3). Відповідно, у Законі декларувалося, що державним службовцем міг стати лише громадянин Польщі з бездоганним минулим, дієздатний, фізично та психічно придатний до виконання службових обов'язків, із вільним володінням польською мовою (ст. 6). У Законі помітні зміни деяких підходів – зокрема, у порівнянні із попередньою практикою (Рескрипт), він уже не вимагає дозволу чоловіка дружині на роботу у сфері публічної влади. У документі лише відзначається, що «при прийнятті на державну службу неповнолітніх осіб та заміжніх жінок органи влади будуть керуватися нормами чинного цивільного законодавства» (ст. 6). Ця тенденція простежується і надалі – подальші зміни до Закону цілковито вилучають особливі вимоги щодо прийняття жінок на державну службу [7].

Виокремлювались категорії осіб, для призначення яких вимагалось окреме погодження із керівними органами влади. До них віднесено: особи до 18 років, особи після 40 років, які ще не працювали у держслужбі, особи, які були засуджені чи відсторонені від державної служби. Також згоди від компетентного органу вимагало призначення на посади осіб, які були пов'язані із іншими державними службовцями родинними зв'язками або перебували із ними у шлюбі (ст. 8–10). Особи, покарані за злочини, пов'язані із корисливими мотивами, не мали права претендувати на посаду державного службовця [7].

У Законі визначались окремі вимоги, пов'язані із освітнім рівнем, і, відповідно, категорії посадових осіб (ст. 11). Визначено посади, призначення на які потребувало наявності у пошукувача вищої освіти, повної загальної середньої або професійної освіти, та посади, які вимагали лише початкового рівня знань – рівня початкової школи.

Згідно 21 ст. Закону, службовець «зобов'язаний сумлінно служити Республіці Польща, суворо дотримуватись законів і розпоряджень, сумлінно, старанно та неупереджено виконувати свої службові обов'язки, а також відповідно до найкращої волі та знання дбати про благо публічної справи та виконувати все, що служить цьому на користь, і уникати всього, що могло б йому зашкодити». Отже, фактично, головна законодавча думка, виражена у Законі, – це підпорядкування інтересів особи, яка займає посаду державного службовця, інтересам держави [4, р. 57]. До обов'язків службовця належало виконання розпоряджень керівництва, (якщо вони не суперечать нормам законодавства), а також розпоряджень, які, можливо, не входять до числа безпосередніх обов'язків. Усі дії чиновника підпорядковувались службовій конфіденційності – уся інформація, отримана на службі, мала залишатися не розголошеною та таємною для пересічних громадян навіть після відставки посадової особи (ст. 24). Визначались сталі норми поведінки посадової особи (службовця), яких він мав неухильно дотримуватися. Зокрема, службовець мав завжди поводитися гідно, відповідно до норм професійної етики, з повагою ставитися до керівництва та ввічливо до

підлеглих. У відносинах із відвідувачами посадова особа мала бути неупередженою та ввічливою. Заборонялось входити до різного роду асоціацій, які могли би порушити хід державної служби, чи якимось шляхом вплинути на неї, а також оприлюднювати службові питання у засобах масової інформації (ст. 25) [7].

Для запобігання корупції окрему статтю Закону присвячено забороні службовцеві приймати подарунки чи отримувати будь-які особисті вигоди – «службовець не може ні просити, ні приймати подарунки, запропоновані у зв'язку з його посадою, прямо чи опосередковано, йому чи його родині, а також будь-якими засобами спонукати до пропонування такого подарунка. Також посадовій особі забороняється отримувати будь-яку вигоду для себе або своєї сім'ї шляхом використання свого службового становища або з метою отримання вигоди» (ст. 26). Також, посадовій особі заборонялось займатись будь-якою діяльністю, яка не узгоджувалась із її статусом, або не була узгоджена із керівництвом.

У Законі виділявся окремий, 5 розділ, присвячений відповідальності державних службовців. Так, у ст. 67 Закону вказувалось, що у випадку, коли посадові особи своїми діями, бездіяльністю чи недбалістю порушили обов'язки на службі чи поза службою, вони підлягають притягненню до дисциплінарної чи адміністративної відповідальності, незалежно від кримінальної чи цивільної репресії [7]. В польській науковій думці існує переконання, що покладені на державних службовців обов'язки значною мірою обмежували їхню свободу та свободу дій [4, р. 59].

Окремі розділи Закону присвячувались обов'язкам, правам та відповідальності нижчих державних чиновників. Їхні посадові обов'язки мали визначатися положеннями або інструкціями, виданими керівними органами, а до введення таких інструкцій – письмовими розпорядженнями, виданими начальником певного структурного підрозділу (ст. 95).

Висновки. Отже, на початку 20-х рр. XX століття в Польщі здійснювався процес творення основ державної/публічної служби, що супроводжувався відповідним законотворчим процесом. Перед владою постало завдання створити професійну адміністрацію, яка могла б об'єднати державу на функціональному рівні. Первинним та тимчасовим законодавчим актом у сфері регулювання державного управління став Рескрипт Регентської Ради із Тимчасовими службовими приписи для державних службовців, який створив юридичні підстави реформування цієї сфери. Основним та визначальним (аж до 1974 р.) законодавчим актом став Закон «Про державну цивільну службу», який комплексно підходив до справи організації державної служби та забезпечив професійні підходи до формування адміністративного апарату Польщі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Historia systemu służby cywilnej w Polsce. Okres międzywojenny i ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. URL: <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/historia-systemu-sluzby-cywilnej-w-polsce>
2. Reskrypt Rady Regencyjnej z dnia 11 czerwca 1918 r. oraz Tymczasowe przepisy służbowe dla urzędników państwowych i Tabela płac urzędników państwowych. Dziennik Ustaw. 1918. Nr. 6. Poz. 13. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19180060013/O/D19180013.pdf>
3. Krzymkowski M. Zmiany w stosunku służbowym funkcjonariuszy państwowej służby cywilnej w II Rzeczypospolitej. *Czasopismo Prawno-Historyczne*, 2018. 69(2). S. 197-206.
4. Przywora B. Transformacje ustrojowe polskiej służby cywilnej. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2012. 304 s. URL: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/79865/przywora_transformacje_ustrojowe_polskiej_sluzby_cywilnej_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Mierzwa J. Starostowie Polski międzywojennej: portret zbiorowy. Krakow: Towarzystwo Wydawnicze «Historia Iagellonica». 2012. URL: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/158674/mierzwa_starostwie_polski_miedzywojennej_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Sprawozdanie komisji administracyjnej o rządowym projekcie ustawy o państwowej służbie cywilnej. Sejm Ustawodawczy II RP. 1921. Druk nr. 2398.
7. Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. Dziennik Ustaw. 1922. Nr 21. Poz. 164.

REFERENCES:

1. Historia systemu służby cywilnej w Polsce. Okres międzywojenny i ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. [History of the civil service system in Poland. The interwar period and the Act of February 17, 1922 on the state civil service] Retrieved from: <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/historia-systemu-sluzby-cywilnej-w-polsce> [in Polish]
2. Reskrypt Rady Regencyjnej z dnia 11 czerwca 1918 r. oraz Tymczasowe przepisy służbowe dla urzędników państwowych i Tabela płac urzędników państwowych. [Regency Council Rescript dated June 11, 1918 and Temporary Service Orders for Civil Servants and Payments Table for Civil Servants]. Dziennik Ustaw. 1918. Nr 6, poz. 13. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19180060013/O/D19180013.pdf> [in Polish]

3. Krzymkowski, M. (2018). Zmiany w stosunku służbowym funkcjonariuszy państwowej służby cywilnej w II Rzeczypospolitej. [Changes in the service relations of state civil servants in the Second Polish Republic]. *Czasopismo Prawno-Historyczne*, 69(2), 197-206. [in Polish]
4. Przywora, B. (2012). Transformacje ustrojowe polskiej służby cywilnej. [Systemic transformations of the Polish civil service]. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 304 p. Retrieved from: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/79865/przywora_transformacje_ustrojowe_polskiej_sluzby_cywilnej_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Polish]
5. Mierzwa J. (2012). Starostowie Polski międzywojennej: portret zbiorowy. [Starosts of interwar Poland: a generalized portrait]. Krakow: Towarzystwo Wydawnicze «Historia Iagellonica». URL: Retrieved from: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/158674/mierzwa_starostwie_polski_miedzywojennej_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Polish]
6. Sprawozdanie komisji administracyjnej o rządowym projekcie ustawy o państwowej służbie cywilnej. [Report of the administrative commission on the government's draft law on the state civil service]. Sejm Ustawodawczy II RP. Druk Nr 2398. [in Polish]
7. Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. [The Law on the State Civil Service of February 17th, 1922]. Dziennik Ustaw. 1922. Nr. 21, poz. 164. [in Polish]

Стаття надійшла до редакції 20.05.2023

УДК: 340.12

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-21-26

Іванов Іван Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри загальноправових дисциплін
Донецький державний університет внутрішніх справ
e-mail: ivan2908@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-6406-8002>

Супрун Володимир Миколайович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Донецький державний університет внутрішніх справ
e-mail: suprunvm17@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5290-3493>

МІЖНАРОДНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена аналізу загального розуміння принципу гендерної рівності, окремих історико-правових аспектів трансформації змісту поняття та його нормативне закріплення. Становлення інформаційного суспільства змушує державу та її громадян до суттєвих трансформацій. Попередні історичні періоди характеризувалися значними зрушеннями у багатьох сферах, боротьба за права людини, становлення сучасного розуміння правового статусу особи, боротьба за рівні права чоловіків та жінок – стало однією із визначальних характеристик століття, що минуло. Визнання людини та її прав і свобод на рівні міжнародних стандартів найвищою соціальною цінністю – свідчить про актуальність обраної проблематики. Черговим етапом у розвитку людства вже чітко окреслюється період після початку пандемії коронавірусу (COVID – 19) у 2020 році. Для України додатковим чинником, який впливає на суспільні процеси, стала російська збройна агресія у 2014 році, і повномасштабна війна 2022 року. Протягом 2022-2023 років зафіксовано значну кількість гендернозумовлених воєнних злочинів, а отже, потребує додаткового наукового аналізу система деструктивних чинників у питаннях гендерної рівності і засоби їх подолання. Для виконання поставленої мети та завдань статті є потреба у додатковому аналізі системи міжнародних та національних стандартів у сфері дотримання принципу гендерної рівності.

Актуальність саме гарантій прав та свобод зберігається і дотепер. У юридичній науці це питання представлено досить широко, особливо в умовах зростання державно-правових гарантій статусу особи, фіксація на рівні міжнародних стандартів, підвищення вимог суспільства до держави щодо ефективного гарантування дотримання й реалізації своїх прав

Ключові слова: гендер, гендерна рівність, правовий статус особи.

Ivanov I., Suprun V. INTERNATIONAL AND EUROPEAN STANDARDS FOR OBSERVANCE OF THE PRINCIPLE OF GENDER EQUALITY UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE: SOCIAL AND LEGAL